

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ศิลปากร,กรม. วัฒนธรรม อารยธรรม ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร: มีดีเนตเวิร์ก, 2542.

กาญจนา แก้วเทพ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. การพึ่งตนเองศักยภาพในการพัฒนาชนบท.

กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2530.

กิตติกร สุนทรานุรักษ์. ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาชุมชนศิระระอโคก.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

เกษม วัฒนชัย. ปรัชญาแห่งเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารม.อบ. 13 (เดือนมกราคม 2549): 1

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ,สำนักงาน. เศรษฐกิจ

พอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอัน

เนื่องมาจากพระราชดำริ, 2547.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. "คนจน : โอกาสใหม่ในการ

พึ่งตนเอง". ในเอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2545 "ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย : 5

ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ". วันที่ 21 มิถุนายน 2545 ณ ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้า

อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี, 2545.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. ผลการพัฒนาตามแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่1-6. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2533.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. รายงานการติดตามประเมินผลการ

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ: ครึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ

ที่ 9. ใน เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2547.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. "ศ.พพ. คือ อะไร". (ม.ป.ท.,

ม.ป.ป.)

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539. กรุงเทพมหานคร: ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, (ม.ป.ป.)

- คำเตือน ภาซี. ทางเข้าหรือทางออก. ในเอกสารประกอบการอภิปรายเรื่อง โรงเรียนชุมชนอีสาน
วันที่ 10-12 กันยายน 2538 ณ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- คำเตือน ภาซี. ประชาชนชาวบ้าน กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. สัมภาษณ์. 16 มกราคม 2549.
- โครงการข่าวสารทิศทางประเทศไทย. การพัฒนาอย่างยั่งยืน: คำตอบอยู่ในคำถามหลากหลาย.
ในรายงานการประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สถานการณ์และแนวโน้มประเทศไทย
(กรกฎาคม-กันยายน 2544). (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- จิรประภา อัครบวร, บุญอนันต์ พิณภัทรชัย และ สมบัติ กุสุมาวลี. ศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์ชุมชน
เข้มแข็งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: กรณีศึกษา ตำบลบางพระ จังหวัดฉะเชิงเทรา.
ในรายงานการสัมมนาวิชาการเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติตามแนวทางชุมชน
พึ่งตนเอง, หน้า 72. 20 กันยายน 2545 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. บ้านกับเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2540.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ, สุริชัย หวันแก้ว, ยุทธชัย เฉลิมชัย และ ศรินยา คำพิลา. ผู้ใหญ่วิบูลย์กับ
การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: ภูสายนัด, 2546.
- ชาชีวัฒน์ ศรีแก้ว. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา, 2545.
- ณัชฎา อินทรสุวรรณ. ขีดความสามารถของสตรีในการพัฒนาตนเองและชุมชนของจังหวัดชุมพร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- ธันวา จิตต์สงวน และคณะ. รายงานการวิจัย แนวทางและนโยบายในการพัฒนาการเกษตรแบบ
ยั่งยืน กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- ดารณี รักดี. การพัฒนารูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่ออาชีพในชุมชนชนบทพึ่งตนเอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2544.
- เดชา ศิริภัทร. เกษตรกรรมสำนึก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2532.
- ดำรงค์ ฐานดี. รัฐกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ทิศนา แคมมณี. กระบวนการเรียนรู้ ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ.
กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคณาวิชาการ, 2545.

- เทียนชัย วงศ์ชัย. สุวรรณภาพรวมยุทธศาสตร์การปฏิรูปสังคมไทย. ใน ยกเครื่องเรื่องเมืองไทย
จินตนาการสู่ปี2000, หน้า28-41. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,
2539.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพมหานคร: เอสอาร์พรีนติ้ง, 2547.
- บุญเต็ม ชัยลา. ปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์
2549.
- ปกรณ ปรียากร. แนวคิดว่าด้วยการพัฒนา. ใน นโยบายการพัฒนาประเทศแนวทางการศึกษา
วิจัย, หน้า2-5. กรุงเทพมหานคร: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527
- ประกาย กิจธิคุณ. การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาภาคการเกษตรสู่สังคมแห่งความรู้อย่างมี
คุณภาพ. วารสารเศรษฐกิจการเกษตร. 52 (พฤษภาคม 2549): 11.
- ประพนธ์ ผาสุขยัต. การจัดการความรู้(KM) ฉบับขับเคลื่อน LO. กรุงเทพมหานคร:ไยใหม่,
2549.
- ประเวศ วะสี. ปฏิรูปโครงสร้างทางปัญญา. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 27 (ธันวาคม 2542):
723-734.
- ประเวศ วะสี. ยุทธศาสตร์ปัญญาชาติ. ใน สัญลักษณ์ เทียนหอม (บรรณาธิการ), การศึกษาไทย
ในสถานการณ์โลก ระดม 6 นักคิดนักการศึกษาชี้ทางรอด, หน้า 128-143.
กรุงเทพมหานคร: แอลทีเพรส, 2538.
- ปริญญาภรณ์ พรมดวง. เดินที่ละก้าว กินข้าวทีละคำ ภูมิปัญญาในการจัดการความรู้ของชุมชน.
ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, 2548, หน้า 76.
- ปรีชา เรืองจันทร์. การพึ่งตนเองทางรอดของเกษตรกร. วารสารพัฒนาชุมชน. 26 (ธันวาคม
2530): 59-64
- ปาน กิมปี. การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนเพื่อการพึ่งตนเอง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540.
- ปารีชาติ วลัยเสถียร, พระมหาสุทิตย์ อปอุ้น, สหัทยา วิเศษ, จันทนา เบญจทรัพย์ และ
ชลกาญจน์ ฮาชันนารี. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: อุษากการพิมพ์, 2546.
- พจนา เอื้องไพบูลย์. รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน : การศึกษาแบบ
พหุกรณี. ใน มนัสวาสน์ โกวิทยา (บรรณาธิการ), การศึกษานอกระบบโรงเรียน:แนวทาง
การศึกษาและกิจกรรมที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาฯ, 2547.

- พระมหาอุททนา ศิริวรรณ. ศักยภาพในการพึ่งตนเองของชุมชนชนบทไทยในภาคตะวันออกเฉียง -
เหนือ : กรณีศึกษาชุมชนบ้านสามขา ตำบลคำป่าหลาย อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2544.
- พระมหาสุทิตย์ อากาศโร. เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. กรุงเทพมหานคร:
โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข, 2547.
- พลาพรรณ คำพรรณ และ มนต์รี เกิดมีมูล. การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการ
ตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง. ในรายงาน
การสัมมนาวิชาการเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติตามแนวทางชุมชนพึ่งตนเอง, หน้า 68.
20 กันยายน 2545 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. ภูมิปัญญาชาวบ้านและกระบวนการจัดการองค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน:
กรณีศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง. เอกสารการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาชนบท: กรณีศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก. เอกสารการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร, 2543.
- ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. ยุทธศาสตร์การพัฒนาชาติตามแนวทางชุมชนพึ่งตนเองแบบยั่งยืน: กรอบ
นโยบายและตัวแบบการจัดการ. ในรายงานการสัมมนาวิชาการเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนา
ชาติตามแนวทางชุมชนพึ่งตนเอง, หน้า 66. 20 กันยายน 2545 ณ สถาบันบัณฑิต-
พัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเคอร์. เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ. เชียงใหม่:
สำนักพิมพ์ตรีสิน, 2539.
- ภราดร จินดาวงศ์. Knowledge Management : The Experience สังคมอุดมปัญญา. (ม.ป.ท.
,ม.ป.ป.).
- ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร และทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
"ตามรอยพระยุคลบาทสู่เศรษฐกิจพอเพียง: มิติใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร".
(ม.ป.ท.,ม.ป.ป.).
- มหาอยู่ สุนทรธัย. เกษตรกรรมประณีต 1 ไร่, วารสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของ
ผู้ผลิตและผู้บริโภค 14, (เมษายน- มิถุนายน 2547): 12-13.

- มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. เอกสารโครงการเครือข่ายชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืน. 2538. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).
- ยงยุทธ ขจรธรรม อภิสิตธิ์ อังรวงวางกูร และทานทิพย์ อังรวงวางกูร. พลังรากหญ้า พลังแผ่นดิน.
 ขอนแก่น: กองทุนภูมิปัญญาชาวบ้านภาคอีสาน, 2545.
- รุ่งนภา มุกดาอนันต์. กลยุทธ์การสื่อสารของกลุ่มปราชญ์ชาวบ้านเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. โครงการพัฒนาตั้งบ่งชี้ความสามารถในการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนชนบท, 2545. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).
- วราภรณ์ หลวงมณี. การจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาชาวบ้านของเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2545.
- วิจารณ์ พานิช. การจัดการความรู้กับการพัฒนานโยบายสาธารณะที่ดี. ในเอกสารการสัมมนาเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่ดี. 9 กันยายน 2547,
 วิทยากร เชียงกูล. พัฒนาการแบบยั่งยืนกับการแก้ปัญหาคนจน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2547.
- วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร. แนวคิดในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ. ในรายงานการประชุมเรื่อง การวิจัยเพื่อการพึ่งตนเอง : การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท, หน้า 1. 29-31 สิงหาคม 2529
 ณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และโรงแรมริเจนท์ชะอำ.
- วิวัฒน์ชัย อัดถาวร. แนวคิดและประสบการณ์ การจัดการศึกษาเพื่อการพึ่งตนเอง.
 กรุงเทพมหานคร: สารมวลชน, 2530.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. ครูกับการพัฒนา: จากวิธีการพึ่งพาสู่การพึ่งตนเองเพื่อความสมดุล.
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, 2541.
- ศุภชัย เจริญวงศ์. ถอดรหัสการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลาคม, 2544.
- สมชาย ศักดาเวคีอิศร. วิวัฒนาการของความคิดการพัฒนาที่ส่งผลต่อชุมชนไทย. วารสารพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. 4. (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2547): 6.
- สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. เอกสารโครงการเครือข่ายชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืน. 2538. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).
- สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. เอกสารโครงการโรงเรียนชุมชนอีสาน. 2539. (เอกสารไม่ตีพิมพ์).

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม. พลังเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, 2547.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท.
(ม.ป.ท.), 2538.

สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ทิศทางการพัฒนาสังคมเพื่อการพึ่งตนเองกับงาน
พัฒนาภาคเอกชน. ในรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การวิจัยเพื่อการพึ่งตนเอง :
การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท. หน้า 3. 29 -31 สิงหาคม 2529 ณ สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และโรงแรมริเจนท์ชะอำ.

สมประสงค์ น่วมบุญลือ. ศึกษาภาวะการรู้ของมนุษย์. ใน การเรียนรู้แนวใหม่กับการจัด
การศึกษาไทย, หน้า 5-8. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์, 2542.

สมคิด อิศระวัฒน์, การสอนผู้ใหญ่, กรุงเทพมหานคร: จรัสสนิการพิมพ์, 2543.

สีลาภรณ์ นาคทรพร. ระบบการเรียนรู้ของชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน:กรณีศึกษาชุมชนอีสาน
ใต้. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช. 8 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2538): 4.

สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. การบ้านภาคประชาชนคนบุรีรัมย์. (สื่อพาวเวอร์พอยท์). 10มกราคม 2548.

สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. เกษตรกรรมอย่างประณีตจะช่วยต่อลมหายใจชนบทได้อย่างไร. ใน
เอกสารฝึกอบรมโรงเรียนชุมชนอีสาน รุ่น 2. ระหว่างวันที่ 19-25 เมษายน 2538. (เอกสาร
ไม่ตีพิมพ์)

สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. คนนอกระบบ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ทรัพยากร 4 เพื่อการศึกษาและ
สังคม, 2545.

สุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ. ผู้นำมหาชีวลัยอีสาน. สัมภาษณ์, 2 กรกฎาคม 2549

สุเมธ ดันติเวชกุล. หลักธรรม หลักทำ ตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธา-
การพิมพ์, 2548.

สุเมธ ดันติเวชกุล. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. วารสารข้าราชการ. 45 (มีนาคม-
เมษายน 2543): 1-6.

สัมฤทธิ์ ผิวนิยม. ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพ : กรณีศึกษาเครือข่ายวนเกษตรและป่า
ชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2545.

อมรา พงศาพิชญ์. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนการค้นและบทบาทในประชาสังคม).
พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

- อมรา พงศาพิชญ์. กระบวนการทัศน์ใหม่ด้านการพัฒนาสังคม. ใน กนกศักดิ์ แก้วเทพและนวนลน้อย ตวีรัตน์ (บรรณาธิการ), 2540 จุดเปลี่ยนประเทศไทย, หน้า 288. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- อรศรี งามวิทยาพงศ์. กระบวนการเรียนรู้ในสังคมไทย และการเปลี่ยนแปลง : จากยุคชุมชนถึงยุคพัฒนาความทันสมัย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการจัดการทางสังคม, 2549.
- อนุสรณ์ อุณโณ. ขบวนการเกษตรกรรมยั่งยืนในสังคมไทยและการเมืองของงานเขียนเกษตรกรยั่งยืน. นนทบุรี: ศรีเมืองการพิมพ์, 2546.
- อยู่ สุนทรชัย. แนวคิดการเกษตรแบบผสมผสาน, พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร: ส่องสยาม, 2542
- อภิชัย พันธเสน, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับนโยบายของรัฐ. วารสารประชาคมวิจัย 12 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2549): 3.
- อภิสิทธิ์ อังรวงรวง. โครงการวิจัยกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชนชาวไทย. 2543. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- อภิสิทธิ์ อังรวงรวง. รองประธานมูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตดี จังหวัดขอนแก่น. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์ 2550.
- อภิสิทธิ์ อังรวงรวงและทานทิพย์ อังรวงรวง. เพื่อแผ่นดินไทยของเรา. ขอนแก่น: พระธรรมชนันท์, 2549.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- อุทุมพร จามรมาน, ปทีป เมธาคุณวุฒิ และ สุวิมล ว่องวานิช. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับคนยุคใหม่. (ม.ป.ป.,ม.ป.ท.). 2538.

ภาษาอังกฤษ

- Awad, E. M. and Ghaziri, H. M. Knowledge Management. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 2003.
- Guha, A. "Self-determined self-reliance: Alternative for Asia and Other Third World Countries". (n.d.) , 1980.
- Nonaka, I. "The Dynamics of Knowledge Creation" In R. Ruggles and D. Holtshouse. (eds.), The Knowledge Advantage, pp.65-67. The United States of America : Capstone, 1999.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น ราย ดังนี้

1) สมาชิกมหาวิทยาลัย (ทับซ้อน) 23 ราย ประกอบด้วย

1. นายอนุวัฒน์ ทองงาม	ม.14 อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
2. นายน้อย ศรีวงษ์	ม.13 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
3. นายบุญเฮียง แลไธสง	ม.2 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
4. นายจิตไทย บุญเข้า	ม.10 ต.สนามชัย อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
5. นายหนูจี ยอดน้ำคำ	ม.6 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
6. นายสม งามเลิศ	ม.3 ต.สนามชัย อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
7. นายทองอาน เศรษฐสุวรรณ์	ม.4 ต.สนามชัย อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
8. นางบังอรรัตน์ ทองทิพย์	ม.2 ต.สนามชัย อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
9. นายประเทือง เคนโยธา	ม.3 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
10. นายอำคา สุขประเสริฐ	ม.9 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
11. นายสงวน ยี่รัมย์	ม.1 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
12. นายบุญทัน ทองงาม	ม.14 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
13. นายประสงค์ อัจหาญ	114 ม.3 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
14. นายสุพรม แกวกุเรือ	39 ม.3 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
15. นายสิงห์ ทับสุริ	156 ม.7 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
16. นายวันชัย แสงชัย	14 ม.7 ต.มะเฟือง อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
17. นายสำเร็จ เย็นรัมย์	94 ต.หัวฝาย กิ่งอ.แคนดง จ.บุรีรัมย์
18. นายวิจิต จันทรานวงศ์	42 ม.2 อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
19. นายกว้าง สุวรรณทา	95 ม.1 อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
20. นายแท่ง บุรีมาตร	21 ม.7 ต.เมืองแก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
21. นายเจ็ด ภูมิกระจ่าง	1 ม.9 ต.บ้านแพ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์
22. นายหนูเตียง โค้งอากาศ	114 หมู่ 5 ต. พุทไธสง อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
23. นายหนู คำไทย	193 ม.4ต.ไหล กิ่งอำเภอลำทะเมนชัย จ.นครราชสีมา

2) สมาชิกมหาวิทยาลัย 11 ราย ประกอบด้วย

1. นางสาวสุวีพร อิมอรุณรักษ์	177 ม.2 บ.สร้างบก อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์
------------------------------	---

2. นายการันญภาค พาโคกทม 7/9 ม.7 ต.นิคม อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
3. นายสวาทดี สวามีชัย 200 หมู่ 4 ต.พะไล กิ่งอำเภอลำทะเมนชัย จ.

นครราชสีมา

4. นายสุทิน ลิ่มเจริญ 59 ม.4 อ.สตึก จ.บุรีรัมย์
5. นางสาวพัทธา เพ็ญพัสค์ 84 ม.1 ต.บ้านจาน อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
6. นายทองดี ศรีธรรม 122 ม.9 ต.บ้านจาน อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
7. นายสมาน บุปผา 62 ม.9 บ.โนนสวรรค์ ต.บ้านแพ อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์
8. นายจรัญ จำเริญ ม.5 ต.บ้านจาน อ.พุทไธสง จ.บุรีรัมย์
9. นายอุ้น นิกรรัมย์ 26 ม.6 ต.หนองขमार อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์
10. ประวี จันทรงอม 149 หมู่12 ต.หนองบัวบาน อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์
11. นางสุนีย์ ยาจิตร 176 ม.12 ต.หนองบัวบาน อ.รัตนบุรี จ.สุรินทร์

3) ผู้นำมหาชาลัยอีสาน ครูบาสุทธินันท์ ปรัชญพยุหะ

4) ประชาชนชาวบ้านจากเครือข่ายประชาชนบ้านและพหุภาคีภาคอีสาน

1. นาย คำเตื่อง ภาษี ประชาชนบ้านภาคอีสานจากกิ่งอำเภอกันตัง จังหวัดบุรีรัมย์
2. นาย ผาย สร้อยสระกลาง ประชาชนบ้านภาคอีสานจากอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
3. นาย บุญเต็ม ชัยลา ประชาชนบ้านจากอำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น
4. นาย บรรเลง จวงพลงาม ผู้ช่วยประชาชนบ้าน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

5) บุคคลที่เกี่ยวข้องจากองค์กรพัฒนาเอกชน

1. นาง นฤมล นพรัตน์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนาอีสาน
2. นายแพทย์ อภิสิตธิ์ อารังวรังกูร ประธานมูลนิธิพัฒนานาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีจังหวัดขอนแก่น

6) พันธมิตรวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1. ดร. วนิตา กำเนิดเพชร นักวิชาการกรมปศุสัตว์
2. นาง สมพิศ ไม้เรียง นักวิชาการกรมส่งเสริมการเกษตร

ภาคผนวก ข แนวคำถามในการสัมภาษณ์

แนวคำถามสำหรับสมาชิกมหาชีวาลัยอีสาน

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ _____ นามสกุล _____

บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ชื่อหมู่บ้าน _____

ตำบล _____ อำเภอ _____ จังหวัด _____

เพศ _____ อายุ _____ ปี

การศึกษา _____

สถานะหัวหน้าครอบครัว / คู่สมรส / บุตร / ผู้อาศัย / อื่นๆ

สถานภาพ โสด / สมรส

ประวัติความเป็นมาของบุคคล

1. อาชีพหลัก / อาชีพรอง / อาชีพเสริม

2. รายได้จากอาชีพ (ต่อเดือน หรือ ต่อปี) / รายได้จากแหล่งอื่น

3. รายจ่าย (ต่อเดือน หรือ ต่อปี)

4. ปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่

5. ปัจจุบันท่านมีหนี้สินหรือไม่

6. ถ้ามีสาเหตุหนี้สินของท่านเกิดจาก

การทำเกษตรกรรม / การทำอาชีพอื่น / การซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพข้างต้น / การศึกษาของบุตรหลาน / การเจ็บป่วย - รักษา / การพนันเสี่ยงโชค / อื่นๆ ระบุ

7. ท่านกู้ยืมเงินมาจากแหล่งใด

เพื่อน / ผู้นำ / ผู้ใหญ่บ้าน / นายทุน / ธกส. / สหกรณ์ / กลุ่มออมทรัพย์ / อื่นๆ ระบุ

8. ท่านมีวิธีการคืนเงินอย่างไร

การเกษตร / การประกอบอาชีพเสริม หรือแหล่งรายได้อื่นนอกจากการเกษตร / ลูกหลาน / คนในครอบครัว / อื่นๆ ระบุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการเกษตร

- 1.ท่านมีพื้นที่ทำการเกษตร (ไม่รวมที่อยู่อาศัย) ประมาณ _____ ไร่ / พื้นที่อยู่อาศัย _____ ไร่
- 2.พื้นที่การเกษตรมีกิจกรรมอะไร / ใช้พื้นที่ทำอะไร
นา / พืชไร่ / พืชสวนครัว / พืชสมุนไพร / ขุดสระ บ่อ (กักเก็บน้ำ) / อื่นๆ ระบุ
- 3.การถือครองพื้นที่การเกษตร
เป็นที่ดินของตนเอง / เป็นที่ดินเช่า / เป็นที่ดินของญาติพี่น้อง (ไม่เสียค่าเช่า) / อื่นๆ ระบุ
- 4.แรงงานที่ทำเกษตร
- 5.ทำเกษตรกรรมยั่งยืนหรือไม่ (เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เป็นต้น)
ระบุ (การทำเกษตรกรรมยั่งยืนแบบที่ท่านเข้าใจ)
- 6.หลังจากทำมาแล้วทำงานอื่นๆ อะไรบ้าง
ทำสวน / ทำไร่ / เลี้ยงสัตว์ / เลี้ยงปลา / รับจ้าง / อื่นๆ ระบุ
- 7.วัสดุ/อุปกรณ์ในการทำเกษตร
เครื่องทุ่นแรง รถไถ / รถเกี่ยว / เครื่องสูบน้ำ / อื่นๆ ระบุ
- 8.ลักษณะการทำเกษตร
ปุ๋ย (ชนิดปุ๋ยและการใช้ปุ๋ย) / การปราบศัตรูพืช (ชนิดและการใช้) / พันธุ์พืช (ชนิดและการใช้) / การลงทุนในการทำเกษตร / การจำหน่ายผลผลิต / การแปรรูปผลผลิต
- 9.มีวิธีการหาความรู้ในการทำเกษตรอย่างไร
- 10.แหล่งความรู้ในการทำเกษตร (หนังสือ / วิทยุ / โทรทัศน์ ฯลฯ)
- 11.มีการนำความรู้จากภายนอกมาใช้หรือไม่ / ใช้อย่างไร / ผลที่เกิด
- 12.การทำเกษตรประสบปัญหาใดบ้าง
น้ำ เช่น ขาดแคลนน้ำ ปริมาณฝนไม่แน่นอน ขาดแหล่งน้ำ / ดิน เช่น ขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเค็ม ดินเปรี้ยว / โรคระบาด / ศัตรูพืช / ปุ๋ย / ปริมาณผลผลิตลดลงเรื่อยๆ / ค่าใช้จ่ายสูง / เงินลงทุนไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืม / การขายผลผลิตขายได้ราคาถูก พ่อค้ากดราคา / การถือครองที่ดินลดลง / สุขภาพอ่อนแอ / อื่นๆ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร
- 13.มีความหวัง/คาดหวังการทำเกษตรอย่างไร(ทั้งตนเองและสมาชิกในครอบครัว)

ส่วนที่3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรวมตัว / เครือข่าย

1. ในหมู่บ้าน/ชุมชนของท่านมีองค์กร หรือกลุ่มกิจกรรมของชาวบ้านเองหรือไม่
2. ได้เข้าร่วมกลุ่มใดในชุมชนหรือไม่
3. ได้เข้าร่วมกลุ่ม / องค์กรเครือข่ายระหว่างชุมชนใดหรือไม่
4. มีมุมมองต่อปราชญ์ชาวบ้านและเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านอย่างไร
 - ได้ทำกิจกรรม / ร่วมเรียนรู้อย่างไรบ้าง
 - ความรู้สึกที่มีต่อปราชญ์ชาวบ้าน
 - บทบาท -หน้าที่ของปราชญ์ชาวบ้าน
 - ปัญหา – อุปสรรค ที่มีเกี่ยวกับการเข้าร่วมงานกับปราชญ์ชาวบ้าน
5. การเข้าร่วมเรียนรู้กับมหาชีวาลัย
 - สถานภาพใดในกลุ่ม ระบุ (บทบาท หน้าที่)
 - สาเหตุที่เข้าร่วม
 - ท่านได้รับ / ทำอะไรเมื่อเข้าร่วมเครือข่าย (กิจกรรมต่างๆที่ได้ร่วมดำเนินการ)
 - ท่านได้เรียนรู้ / รับความรู้อะไร ได้นำไปใช้หรือไม่อย่างไร
 - ท่านคิดว่ามหาชีวาลัยมีประโยชน์หรือไม่อย่างไร
 - ท่านคิดว่ามีข้อจำกัดหรืออุปสรรคอย่างไรต่อการเข้าร่วมเรียนรู้กับมหาชีวาลัย
 - สิ่งที่ต้องเพิ่มเติม / หรือปรับปรุง

แนวคำถามสำหรับผู้นำเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1. ความเป็นมา
2. หลักการ / เป้าหมาย
3. การดำเนินงาน
4. กิจกรรมต่างๆ
5. การบริหารจัดการ
6. บทบาทและหน้าที่ของท่าน
7. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
8. ปัญหาและอุปสรรค
9. ข้อเสนอแนะภายในเครือข่าย / ภายนอกเครือข่าย (ภาคี / หน่วยงานต่างๆ)
10. ความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาส่งเสริมการพึ่งตนเอง

แนวคำถามสำหรับผู้นำมหาชีวาลัยอีสานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง(พันธมิตร)

1. ความเป็นมา
2. หลักการ / เป้าหมาย
3. การดำเนินงาน
4. กิจกรรมต่างๆ
5. การบริหารจัดการ
6. บทบาทและหน้าที่ของท่าน
7. การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้
8. ปัญหาและอุปสรรค
9. ข้อเสนอแนะภายในเครือข่าย / ภายนอกเครือข่าย (ภาคี / หน่วยงานต่างๆ)
10. ความคิดเห็นต่อแนวทางพัฒนาส่งเสริมการพึ่งตนเอง

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus group)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ของมหาชีวาลัยอีสาน

- บทบาทและความรับผิดชอบ (หัวหน้าและสมาชิกฐานการเรียนรู้)
- กระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้
- การนำเอาความรู้ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมมาใช้ในชีวิตอย่างไร
- ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
- ข้อเสนอแนะในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองการพึ่งตนเอง

- ความหมายและความเข้าใจ
- วิธีการ / การแก้ปัญหาในการทำเกษตรด้วยตนเอง
- วิธีการ / การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ (สุขภาพ ทรัพยากร ครอบครัว ชุมชน)
- ปัจจัย / เงื่อนไขที่ทำให้พึ่งตนเองได้
- เข้าร่วมเรียนรู้แล้วมีการนำไปใช้แก้ปัญหา / พัฒนาอาชีพและแก้ไขปัญหาในครอบครัวหรือไม่

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ธานี บำเพ็ชร เกิดเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2520 ที่จังหวัดพิษณุโลก จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาตรีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542 และได้เข้ารับการศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพัฒนมนุษย
และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2546